

Dette resumé er publiceret i det elektroniske tidsskrift
Artikler fra Trafikdage på Aalborg Universitet
(Proceedings from the Annual Transport Conference
at Aalborg University)
ISSN 1603-9696
www.trafikdage.dk/artikelarkiv

Effekter af gratis kollektiv transport

Ninette Pilegaard, nipi@dtu.dk, Jeppe Rich, jhr@dtu.dk, Hjalmar Christiansen, hjalc@dtu.dk, & Jesper Bláfoss Ingvarðson, jbin@dtu.dk
DTU Management, Institut for Teknologi, Ledelse og Økonomi, Transportafdelingen

Abstrakt

I forbindelse med en række Folketingsspørgsmål og en generel offentlig debat om emnet har DTU for Transport- og Boligministeriet vurderet effekterne af at indføre gratis kollektiv transport i Danmark. Der har især været interesse for det potentielle overflytningspotentiale og de dermed medførende klimaeffekter og for omkostningerne knyttet til et sådan tiltag.

Oplægget her præsenterer resultaterne fra dette arbejde. Arbejdet er tidligere offentliggjort som Bilag 257 til Folketingets Transportudvalg (<https://www.ft.dk/samling/20191/almDEL/TRU/bilag/257/index.htm>).

I arbejdet gives en kvantitativ vurdering af

- Trafik- og transportmæssige effekter i form af efterspørgselseffekter og overflytningseffekter, der forekommer mellem forskellige transportformer
- De provenumæssige effekter for offentlige kasser
- Samfundsøkonomiske vurderinger af konsekvenser for eksternaliteter – herunder miljø- og klimamæssige aspekter og sundhedsmæssige konsekvenser

Konsekvenserne vurderes for situationen, hvor al kollektiv transport i Danmark er gratis og for situationen, hvor det udelukkende er i de fire største byer.

Samlet ses, at gratis kollektiv transport i hele Danmark vil give en stigning i det årlige persontransportarbejde i kollektiv transport i Danmark på 126%. Samtidig reduceres trafikarbejdet i bil med 4,6% ligesom cykel og gang begge reduceres med ca. 21%. De direkte provenueffekter af dette er en omkostning på 9,4 mia. kr. årligt. Tiltaget vil give en reduktion i CO₂-udledningen på 0,3 mio. ton årligt, mens den samlede velfærdsøkonomiske effekt på eksterne omkostninger ekskl. kapacitetsudvidelser bliver en gevinst på 0,35 mia. kr. årligt. Gennemføres tiltaget alene for de fire største byer bliver effekterne mindre.

Analysen viser således, at gratis kollektiv transport giver en meget stor stigning i brugen af kollektiv transport. Der sker dog kun i mindre grad en overflytning fra bil, og dermed kun en mindre reduktion i trafikarbejdet med personbiler. Til gengæld sker der en større overflytning fra cykel og gang, og der kommer desuden mange nye ture til. Der er dermed også kun en begrænset effekt på CO₂-udledningen. Disse effekter er sammenlignelige med erfaringerne fra udenlandske forsøg.